

**ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA ZDROWIA¹⁾**

z dnia 2016 r.

w sprawie szkolenia pielęgniarek i położnych dokonujących przetaczania krwi lub jej składników

Na podstawie art. 21 ust. 7 ustawy z dnia 22 sierpnia 1997 r. o publicznej służbie krwi (Dz. U. z 2014 r. poz. 332 oraz z 2016 r. poz. 823) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa:

- 1) sposób szkolenia pielęgniarek i położnych dokonujących przetaczania krwi i jej składników;
- 2) wykaz umiejętności związanych z przetaczaniem krwi i jej składników, będących przedmiotem szkolenia;
- 3) tryb wydawania zaświadczenia o odbytym szkoleniu przez podmioty, o których mowa w art. 21 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 22 sierpnia 1997 r. o publicznej służbie krwi, zwanej dalej „ustawą”, oraz wzór tego zaświadczenia.

§ 2. 1. Szkolenie pielęgniarek i położnych dokonujących przetoczenia krwi i jej składników, zwane dalej „szkoleniem”, jest przeprowadzane w formie szkolenia wstępnego oraz szkolenia ustawicznego.

2. Szkolenie wstępne ma na celu zdobycie wiedzy i umiejętności niezbędnych do przetaczania krwi i jej składników dla pielęgniarek i położnych dotychczas niedokonujących przetoczeń krwi i jej składników.

3. Szkolenie ustawiczne ma na celu aktualizację, ugruntowanie wiedzy i weryfikację umiejętności niezbędnych do przetaczania krwi i jej składników. Szkolenie to jest przeprowadzane nie rzadziej niż raz na 4 lata.

§ 3. 1. Szkolenie obejmuje część teoretyczną i część praktyczną.

¹⁾ Minister Zdrowia kieruje działem administracji rządowej – zdrowie, na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 17 listopada 2015 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Zdrowia (Dz. U. poz. 1908).

2. Część teoretyczna szkolenia obejmuje co najmniej następujące zagadnienia związane z krwiodawstwem i krwiolecznictwem:

- 1) zasady organizacji publicznej służby krwi w Rzeczypospolitej Polskiej i podstawy prawne jej działania;
- 2) organizacja leczenia krwią i jej składnikami w podmiotach leczniczych;
- 3) metody otrzymywania składników krwi oraz produktów krwiopochodnych;
- 4) kliniczne zastosowanie krwi i jej składników oraz produktów krwiopochodnych w krwiolecznictwie;
- 5) zapewnienie bezpieczeństwa przetaczanej krwi i jej składników;
- 6) badania immunologii transfuzjologicznej;
- 7) czynniki chorobotwórcze przenoszone drogą krwi;
- 8) zabiegi lecznicze, w tym afereza lecznicza, krwiouputy, autotransfuzja;
- 9) niepożądane reakcje i zdarzenia związane z zabiegiem przetoczenia – rozpoznawanie i tryb postępowania;
- 10) system zapewnienia jakości w krwiodawstwie i krwiolecznictwie.

3. Część praktyczna szkolenia obejmuje co najmniej następujące umiejętności związane z pobieraniem i przetaczaniem krwi:

- 1) pobieranie i preparatyka krwi i jej składników – podstawowe zasady;
- 2) podstawowe badania immunohematologiczne wykonywane przed przetoczeniem krwi;
- 3) postępowanie przed przetoczeniem krwi i jej składników;
- 4) wykonywanie zabiegu przetaczania krwi i jej składników;
- 5) postępowanie po przetoczeniu krwi i jej składników;
- 6) praktyczne aspekty gospodarki krwią i jej składnikami w podmiocie leczniczym, w tym zasady pobierania składników krwi z banku krwi i zasady zwrotu.

4. Ramowe programy szkolenia określa załącznik nr 1 do rozporządzenia

§ 4. Jeżeli jednostka organizacyjna publicznej służby krwi, o której mowa w art. 4 pkt 1 ustawy, nie ma możliwości przeprowadzenia szkolenia praktycznego w pełnym zakresie, przeprowadza to szkolenie w wybranym przez siebie podmiocie leczniczym, na podstawie zawartego z tym podmiotem porozumienia.

§ 5. Prowadzący szkolenie prowadzi dokumentację szkolenia zawierającą:

- 1) program szkolenia, zatwierdzony przez dyrektora jednostki organizacyjnej publicznej służby krwi przeprowadzającej szkolenie, zawierający informacje dotyczące:

- a) rodzaju szkolenia,
 - b) czasu trwania szkolenia,
 - c) sposobu egzaminowania (egzamin teoretyczny);
- 2) sporządzoną przed rozpoczęciem szkolenia listę uczestników, zawierającą imię i nazwisko każdego z uczestników oraz numer prawa wykonywania zawodu;
 - 3) listę obecności osób uczestniczących w szkoleniu;
 - 4) plan szkolenia z imionami i nazwiskami oraz podpisami osób przeprowadzających szkolenie, tematami wykładów, liczbą godzin i datą ich przeprowadzenia;
 - 5) protokół podsumowujący szkolenie, zawierający co najmniej informacje dotyczące:
 - a) miejsca przeprowadzania szkolenia,
 - b) czasu trwania szkolenia,
 - c) liczby osób uczestniczących w szkoleniu,
 - d) podsumowania wyników szkolenia.

§ 6. Zaświadczenie o odbytym szkoleniu wydają podmioty, o których mowa w art. 21 ust. 1 pkt 2 ustawy, po jego zakończeniu. Wzór zaświadczenia stanowi załącznik nr 2 do rozporządzenia.

§ 7. Do szkoleń rozpoczętych i niezakończonych w dniu wejścia w życie rozporządzenia, zastosowanie mają przepisy rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 23 lutego 2005 r. w sprawie szkolenia pielęgniarek i położnych dokonujących przetaczania krwi i jej składników (Dz. U. poz. 363 i 2007).

§ 8. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.²⁾

MINISTER ZDROWIA

²⁾ Niniejsze rozporządzenie było poprzedzone rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 23 lutego 2005 r. w sprawie szkolenia pielęgniarek i położnych dokonujących przetaczania krwi i jej składników (Dz. U. poz. 363 i 2007), które traci moc z dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia zgodnie z art. 15 ust. 1 ustawy z dnia 20 maja 2016 r. o zmianie ustawy o publicznej służbie krwi oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 823).

Załączniki do rozporządzenia
Ministra Zdrowia z dnia
.....2016 r. (poz. ...)

Załącznik nr 1

Ramowe programy szkolenia pielęgniarek i położnych dokonujących przetaczania krwi lub jej składników

I. RAMOWY PROGRAM SZKOLENIA WSTĘPNEGO DLA PIELEŃNIAREK I POŁOŻNYCH

Szkolenie teoretyczne			
Lp.	Temat	Zagadnienia	Liczba godzin (1 godzina: 45 minut)
1.	Organizacja służby krwi w Rzeczypospolitej Polskiej	– struktura organizacyjna publicznej służby krwi w Rzeczypospolitej Polskiej – podstawa prawna działania jednostek publicznej służby krwi, banków krwi, pracowni immunologii transfuzjologicznej w podmiotach leczniczych	1
2.	Krew i jej składniki – zasady otrzymywania	omówienie poszczególnych składników krwi: – metody otrzymywania – warunki i sposób przechowywania oraz transportu	1
3.	Wskazania do zabiegu przetoczenia krwi i jej składników oraz produktów krwiopochodnych	wskazania do stosowania krwi i jej składników, wskazania do stosowania produktów krwiopochodnych: albuminy, immunoglobuliny, koncentratów czynników krzepnięcia	1
4.	Bezpieczeństwo krwi i jej składników	zasady bezpiecznego stosowania krwi i jej składników, a w szczególności: – postępowanie przed zabiegiem	1

		<p>przetoczenia krwi lub jej składników,</p> <ul style="list-style-type: none"> – sposób pobierania próbek do badań, – sposób kontroli krwi lub jej składników przeznaczonych do przetoczenia, – identyfikacja biorcy, – dokonywanie zabiegu przetoczenia, – obserwacja chorego w trakcie i po zabiegu przetoczenia, – sposób prowadzenia dokumentacji związanej z zabiegiem przetoczenia 	
5.	<p>Zdarzenia niepożądane związane z zabiegiem przetoczenia i niepożądane reakcje u biorców</p>	<ul style="list-style-type: none"> – rodzaje niepożądanych reakcji poprzetoczeniowych, – sposób postępowania w przypadku ich wystąpienia – sposób pobierania próbek do badań, – rozpoznawanie i sposób zgłaszania niepożądanych zdarzeń 	2
6.	<p>Immunologia transfuzjologiczna</p>	<ul style="list-style-type: none"> – układy grupowe – przeciwciała odpornościowe – próba zgodności 	1
7.	<p>Organizacja leczenia krwią w podmiotach leczniczych</p>	<ul style="list-style-type: none"> – zasady działania banku krwi w podmiocie leczniczym – zadania lekarza odpowiedzialnego za gospodarkę krwią – zadania komitetu transfuzjologicznego – zadania personelu bezpośrednio uczestniczącego w zabiegu przetoczenia 	1
8.	<p>Czynniki chorobotwórcze przenoszone drogą krwi</p>	<ul style="list-style-type: none"> – wirusy przenoszone drogą krwi - zakres obowiązujących badań, metody wykrywania – inne czynniki zakaźne przenoszone drogą krwi 	1

9.	System zapewnienia jakości w krwiodawstwie i krwiolecznictwie	prowadzenie dokumentacji, kwalifikacja aparatury i sprzętu, kontrole jakości i szkolenia	1
Szkolenie praktyczne			
1.	Pobieranie i preparatyka krwi i jej składników	<ul style="list-style-type: none"> - zasady kwalifikacji dawców - zapoznanie z konwencjonalnymi i automatycznymi metodami pobierania i preparatyki krwi i jej składników - przechowywanie krwi i jej składników 	1
2.	Podstawowe badania immunohematologiczne wykonywane przed zabiegiem przetoczenia krwi	<ul style="list-style-type: none"> - oznaczanie grup krwi - wykonywanie próby zgodności - dokumentacja badań 	1
3.	Postępowanie w związku z zabiegiem przetoczenia krwi i jej składników	<ul style="list-style-type: none"> - zasady pobierania składników krwi z banku krwi - pobieranie próbek do badań, - kontrola krwi lub jej składników przeznaczonych do zabiegu przetoczenia, postępowanie z pojemnikami zawierającymi krew i jej składniki - identyfikacja biorcy i kontrola dokumentacji - dokonywanie i dokumentowanie zabiegu przetoczenia - obserwacja pacjenta w trakcie i po zabiegu przetoczenia - postępowanie w przypadku wystąpienia niepożądanych reakcji poprzetoczeniowych 	2

	lub zdarzeń niepożądanych związanych z zabiegiem przetoczenia – pobieranie próbek do badań w przypadku wystąpienia reakcji niepożądaney/zdarzenia niepożądanego – postępowanie z resztkami poprzetoczeniowymi	
Razem		14

II. RAMOWY PROGRAM SZKOLENIA USTAWICZNEGO DLA PIELEŃNIAREK I POŁOŻNYCH

Szkozenie teoretyczne			
Lp.	Temat	Zagadnienia	Liczba godzin (1 godzina: 45 minut)
1.	Organizacja służby krwi w Rzeczypospolitej Polskiej i organizacja leczenia krwią w podmiotach leczniczych	– struktura organizacyjna publicznej służby krwi w Rzeczypospolitej Polskiej – podstawa prawna działania jednostek organizacyjnych publicznej służby krwi, banków krwi w podmiotach leczniczych, pracowni immunologii transfuzjologicznej – organizacja krwiolecznictwa w podmiotach leczniczych	1
2.	Krew i jej składniki – zasady otrzymywania i preparatyki	– metody otrzymywania i preparatyki składników krwi – warunki i sposób przechowywania oraz transportu składników krwi	1
3.	Wskazania do zabiegu przetoczenia krwi i jej składników	wskazania do stosowania krwi i jej składników wskazania do stosowania produktów krwiopochodnych	1

	oraz produktów krwiopochodnych		
4.	Bezpieczeństwo krwi i jej składników	<ul style="list-style-type: none"> – zasady bezpiecznego stosowania krwi i jej składników – postępowanie przed, w trakcie i po zabiegu przetoczenia krwi lub jej składników – dokumentacja związana z zabiegiem przetoczenia 	1
5.	Zdarzenia niepożądane związane z zabiegiem przetoczenia i niepożądane reakcje u biorców	<ul style="list-style-type: none"> – rodzaje niepożądanych reakcji poprzetoczeniowych i sposób postępowania w przypadku ich wystąpienia – czynniki chorobotwórcze przenoszone drogą krwi – rozpoznawanie i sposób zgłaszania niepożądanych zdarzeń 	1
6.	Immunologia transfuzjologiczna	<ul style="list-style-type: none"> – układy grupowe – przeciwciała odpornościowe – próba zgodności – dokumentacja wyników badań 	1
Szkolenie praktyczne			
1.	Pobieranie i preparatyka krwi i jej składników	<ul style="list-style-type: none"> – zasady kwalifikacji dawców – zapoznanie z konwencjonalnymi i automatycznymi metodami pobierania krwi i jej składników 	1
2.	Podstawowe badania immunohematologiczne wykonywane przed zabiegiem przetoczenia krwi	<ul style="list-style-type: none"> – oznaczanie grup krwi – wykonywanie próby zgodności – dokumentacja badań 	1

3.	Wykonywanie zabiegu przetaczania krwi	<ul style="list-style-type: none">- zasady pobierania składników krwi z banku krwi- pobieranie próbek krwi do badań wykonywanych przed zabiegiem przetoczeniapostępowanie z pojemnikami zawierającymi krew i jej składniki- identyfikacja biorcy i kontrola dokumentacji- dokonywanie zabiegu przetoczenia- obserwacja pacjenta w trakcie i po zabiegu przetoczenia- postępowanie w przypadku wystąpienia niepożądanych reakcji poprzetoczeniowych i/lub zdarzeń niepożądanych związanych z zabiegiem przetoczenia- postępowanie z resztkami poprzetoczeniowymi	1
Razem			9

WZÓR

**ZAŚWIADCZENIE O ODBYCIU SZKOLENIA I UZYSKANIU UPRAWNIEŃ DO
PRZETACZANIA KRWI I JEJ SKŁADNIKÓW**

Nazwa i adres jednostki przeprowadzającej szkolenie

ZAŚWIADCZENIE NR/..... O ODBYCIU SZKOLENIA I UZYSKANIU
UPRAWNIEŃ DO PRZETACZANIA KRWI I JEJ SKŁADNIKÓW DLA PIEŁĘGNIAREK
I POŁOŻNYCH¹⁾

SZKOLENIE WSTĘPNE/USTAWICZNE ¹⁾

teoretyczne/praktyczne¹⁾

Data przeprowadzenia szkolenia

1. Imię (imiona) i nazwisko

.....
...

2. Numer prawa wykonywania zawodu

3. Zaświadczenie uprawnia do

4. Zaświadczenie jest ważne do

.....
(podpis i pieczęć kierownika jednostki przeprowadzającej szkolenie)

Data.....

.....
(podpis i pieczęć kierownika szkolenia)

Data

¹⁾ wybrać właściwe

UZASADNIENIE

Projekt rozporządzenia stanowi wykonanie upoważnienia ustawowego, określonego w art. 21 ust. 7 ustawy z dnia 22 sierpnia 1997 r. o publicznej służbie krwi (Dz. U. z 2014 r. poz. 332 oraz z 2016 r. poz. 823), zwanej dalej „ustawą”. Zgodnie z tym przepisem minister właściwy do spraw zdrowia, został obowiązany przez ustawodawcę do określenia, w drodze rozporządzenia:

- 1) sposobu szkolenia pielęgniarek i położnych dokonujących przetaczania krwi i jej składników;
- 2) wykazu umiejętności związanych z przetaczaniem krwi i jej składników, będących przedmiotem szkolenia;
- 3) trybu wydawania zaświadczenia o odbytym szkoleniu przez podmioty, o których mowa w art. 21 ust. 1 pkt 2 ustawy, oraz wzór tego zaświadczenia.

Obowiązujące przepisy nakładają obowiązek organizacji i uczestniczenia w szkoleniach personelu medycznego odpowiedzialnego za przetaczanie krwi lub jej składników, jednak sposób szkolenia, w tym ramowy program szkoleń nie był określony w aktach prawnych, co powodowało niejednolitość w podejściu do tego zagadnienia przez jednostki organizacyjne publicznej służby krwi. W projekcie szczegółowo określono zakres zagadnień oraz przypadającą liczbę godzin szkolenia wstępnego jak i ustawicznego dla pielęgniarek i położnych odnoszący się do części teoretycznej i praktycznej.

Ponadto wprowadzono obowiązek prowadzenia dokumentacji szkolenia przez prowadzącego szkolenie, co systematyzuje i porządkuje sposób prowadzenia szkoleń na terenie kraju.

Projekt rozporządzenia nie zawiera przepisów technicznych, w związku z czym nie podlega notyfikacji w trybie przewidzianym w przepisach rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039 oraz z 2004 r. poz. 597).

Przedmiot projektowanej regulacji jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.